אצבע אלהים הוא

Id est:

DISSERTATIO THEOLOGICA *De* MIRACULIS,

Quam

PRÆSIDE,

VIRO Magnifico, summè Reverendo atq; Amplissimo,

DN. JOH. ADAMO OSIANDRO,

SS. Theol. Doct. Professoreque Primario longè famigeratissimo, Cancellario Academiæ EBERHARDINÆ quàm Dignissimo, h. t. DECANO Facult. Theol. Spectatissimo, nec non Præposito Ecclesiæ Tubingensis Venerabilissimo:

DN. Præceptore, Patronô & Promotore æstimatissimo;

Publicè defendet

M. JOHANN-LUDOVICUS Schaubecker/

Pastor Donnstettensis, Auth. & Resp.

IN AULA THEOLOGORUM NOVA

Ad Dies & Septembr.

PSALM. 119. vs. 18.

Revela oculos meos Domine, & considerabo mirabilia de lege tuâ.

TUBINGÆ,

Typis JOHANN-HENRICI REISI,

ANNO M DC LXXXII.

58700

(26

THE ALLAN LIBRARY

SERENISSIMI WÜRTEMBERGIÆ

DUCIS

SENATUI ECCLESIASTICO PER-INCLUTO,

VIRIS

Reverendâ Dignitate, Strenuâ Magnificentiâ, Amplissimâ Authoritate, Summâ Gravitate Celeberrimis.

DN. CHRISTOPHORO Wölfflin/ SS. Theol. Doct. Famigeratissimo, Collegiatæ, quæ Stuttgardiæ est, Ecclesiæ Præposito Dignissimo, Serenit. Würtemb. à Confessionibus Sacris, Consiliisque Ecclesiasticis: Theologo à meritis in Ecclesiam Celebratissimo.

DN. ANDREÆ BARDILI, U. J. D. Celeberrimo, Illustris Consistorii Vice-Directori, redituumque Ecclesiasticorum Advocato Fidelissimo.

DN. M. JOH. LAURENTIO Schmidlin/ Ecclesiæ Cathedralis Stuttgardianæ Antistiti Vigilantissimo, Consistorii Ducalis Assessori Gravissimo & Cœnobiarchæ Herren-Albensi Dignissimo.

DN. M. JOH. FRIDERICO Hochstetter/ Serenissimo Würtembergiæ DUCIS Concionatori Aulico Primario, Consistorii pariter Assessori Meritissimo.

DN. BARTHOLOMÆO Haage/ Concionatori Aulico, Consistorii itidem Assessori Spectatissimo.

Dnn. Mœcenatibus Patronis ac Promotoribus suis sanctissimè perenniter Devenerandis

Specimen hoc qualecunque

In debitæ Observantiæ testimonium,

Suique commendationem

Dedicat

Cliens Humil.

AUTHOR & RESP.

58700(2b)

PRÆFATIO
Ad Benevolum Lectorem.

NOtanter, Benevole Domine Lector, Hieronymus in Epiſtolâ ad Fabiolam de Veſte Sacerdotali: *Tanta*, inquit, *debet eſſe ſcientia, & eruditio Pontificis DEI, ut & greſſus ejus, & motus, & univerſa vocalia ſint, veritatem mente concipiat, & toto eam habitu reſonet, & ornatu, ut quicquid agit, quicquid loquitur, Doctrina ſit populorum; absq; tintinnabulis enim & diverſis coloribus, & gemmis floribusq; virtutum nec ſancta ingredi poteſt, nec nomen Antiſtitis poſſidere.* Indigitatur itaque officium, & debitum boni Paſtoris, nempè ut eruditionem ejus doctrinamque ubique comitentur virtutes, adeòque omnia vocalia ſint, dicta & facta ejus εὔφημα. Si itaque non tantùm homiletica, ſed & polemica ſunt doctrina populorum; ſubſumo ego, & hoc εὔφημον eſſe, ſi Miniſter Eccleſiæ homileticis addit polemica, & pro nunc & tunc in Collegiis Diſputatoriis tintiñabula ſua aliquantùm reſonare facit; Chriſtus enim ipſe in juvenili jam ætate συζητήσει interfuit Theologicæ, variasque ventilavit. Quapropter & ego auſus ſum, quanquam fluctuans diu, prorepere, actumque Diſputatorium ſuſtinere, unicum exorans, ut conatum meum haud ſiniſtrè interpreteris; nulla enim penes me ambitio. DEUS, cui ſoli perſpectæ ſunt viæ meæ, faxit, ut omnia cedant in Gloriam Nominis ſui! quo cum ſiſto

SECTIONEM I.

QUæ præſentat Originationem, Synonymiam, & Homonymiam miraculorum. Vox autem Miraculi compoſita videtur à Miro, & antiquo cello, vel κέλλω i. e. moveo, impello, quia miracula tanquam inſolitum quid animum quaſi movent, & percellunt. Synonyma ſunt ſigna, prodigia, Græcis θαύματα, σημεῖα, τέρατα dicta, ut & δυνάμεις Joh. 4. ꝟſ. 48. Actor. 2. ꝟſ. 22. Sumuntur verò Miracula duplici ſenſu, *lato*, & *ſtricto*; illô Miraculum dicitur omne id, quod vel non eſt ſecundùm naturam, ſed præter, ut monſtrum, teſte Varrone lib. 6. de cauſ. L. L. vel quod noſtro intellectui inſolitum, atque ex ignorantiâ cauſarum ſupra naturam eſſe æſtimatur, unde Thomas l. 3. contra gentes cap. 97. *Admiramur aliquid, cum effectum videntes ignoramus cauſam, vel rationem modi in agendo non aſſequimur:* hoc, quando quid omnes naturæ vires tranſcendit, revera eſt, & fit ſupra & contra naturam, adeòque ſolius DEI opus, de quo

SECTIO II.

QUæ monſtrat exiſtentiam, diviſionem, & definitionem Miraculorum. Exiſtentiam quod concernit, in confeſſo eſt, data eſſe, & eventura olim miracula. De futuritione ipſe Chriſtus μάρτυς ἀληθής: ἐγερθήσονται ψευδόχριστοι, καὶ ψευδοπροφῆται, καὶ δώσουσι σημεῖα μεγάλα, καὶ τέρατα ὥστε πλανῆσαι εἰ δυνατὸν, καὶ τοὺς ἐκλεκτοὺς Matth. 24. ꝟſ. 24. Paulus verò de Anti-Chriſto: οὗ ἐστιν ἡ παρουσία κατ' ἐνέργειαν τοῦ σατανᾶ ἐν πάσῃ δυνάμει, καὶ σημείοις καὶ τέρασι ψεύδους. 2. Theſs. 2. ꝟſ. 9. Et ne quis regerat, allegata loca de mendacibus loqui miraculis, conſtat, & revera olim eventura, nempè imminente noviſſimo die, *erunt enim ſigna in Sole & Lunâ*, teſte Chriſto Luc. 21. ꝟſ. 25. De præſtitis verò olimque exhibitis Miraculis conclamant, tam geſta Moſis, Joſuæ, Eliæ, Eliſæi aliorumque, qui tempore ἐπαγγελίας vixerunt, quàm Chriſti, qui propter abundantiam miraculorum vocatus ἀνὴρ ἀπὸ θεοῦ ἀποδεδειγμένος δυνάμεσι, καὶ τέρασι, καὶ σημείοις. Actor. 2. ꝟſ. 22. & Apoſtolorum, qui *induti erant virtute ex alto* Luc. 24. ꝟſ. 49. Quòd

autem

autem pro nunc, & hocipsô tempore dentur strictè dicta miracula, valdè dubito, cùm *sonus Apostolorum jam olim in omnem terram exierit* Rom. 10. ℣s. 18. *verbumq; veritatis jam tempore Pauli in universo mundo fructificârit* Colofs. 1. ℣s. 6. *confirmatum comitantibus signis.* Marc. 16. ℣s. 20. de quo plura in sequentibus. Ad Divisionem verò ut progrediamur, communiter dividuntur miracula in *vera, & falsa, vel mendacia.* Hæc sunt, quæ vel à Diabolo, vel asseclis ejus quocunque modo, vel præstigiis, vel perturbatione sensuum, vel corruptione eorum, vel mutatione aut remotione Objecti, fiunt, non ut prosint, sed ut noceant, hominique imponant, & à Deo abstrahant, & falsa sunt tàm ratione formæ, quàm finis: illa paulò infrà definientur. Notandum verò tritam potiùs, quàm accuratam esse hanc Divisionem: si enim miracula strictè definiuntur actiones unius, & solius Dei; indigna sunt miracula ψεύδους, ut tanquam Dagon Arcæ fœderis, veris putà miraculis associentur, nec penes hæc subsistere possunt. Accuratiùs dividuntur miracula in *privativa, & positiva.* Illa sunt, cùm rei actiones naturales ad tempus inhibentur, non interventu causarum physicarum, sed peculiari virtute Dei, causæ summæ, & universalis, prout *sol stetit.* Jos. 10. ℣s. 13. *retrocessit* Esa. 38. ℣s. 8. *& ferrum natavit*, 2. Reg. 6. ℣s. 6. Hæc verò, cùm res novis qualitatibus donantur, ut quando *steriles pariunt*, Psal. 113. ℣s. 9. morbi præter naturæ cursum sanantur. Accuratiùs quoque Biel 2. sent. dist. 8. quæst. 2. *Potest dupliciter fieri miraculum, quantum ad rem factam, & quantum ad modum faciendi: quantum ad rem factam, quando effectus producitur non concurrente causâ secundâ naturali, aut in subjecto non habente ordinem naturalem ad susceptionem talis effectus, quantum ad modum faciendi, cùm aliquid producitur à causis naturalibus sed in morâ breviore, quàm sit solitus naturæ cursus.* Accuratiùs porrò Thomas p. 3. qu. 29. art. 1. resp. ad 2. qui distinguit miracula in ea, *quæ sunt ad fidei confirmationem*, & ea, *de quibus ipsis est fides*, quale est miraculum partûs virginei. Plures vide distinctiones in Gerhar. loc. de Eccl. Imminet autem definitio; latè verò alii, alii concisè nimis progrediuntur, Augustinus *miraculum* vocat, *quicquid arduum, aut insolitum supra spem vel facultatem mirantis apparet.* Alphonso

phonso de Castro *miraculum est res insolita supra naturæ potentiam operata.* Tenuitati meæ *miracula sunt Actiones unius & solius* D E I, *contra & supra naturam profectæ, quæ vel immediatè ab ipso* D E O, *vel mediatè ab hominibus, servis* D E I, *pro arbitrio divino in hominibus, cœlestibus, elementaribus mineralibus aliisq; sublunaribus exercentur, tàm ad manifestandam gloriam* D E I, *quàm roborandam dictorum veritatem, ut ex iis homines vel fidem concipiant, vel in eadem confirmentur.* Undè emergit

S E C T I O III.

SIstens causam Principalem Efficientem Miraculorum, *quæ* est solus D E U S, Essentia unus, & Personis trinus, manuducente (1.) S. Scripturâ, ita enim psaltes Psal. 136. ℣. 4. *Confitemini Domino, qui facit mirabilia magna solus*; quibus consentit versus 14. Psalmi 77. taliter sonans: *D E U S in sancto via tua, quis D E U S Magnus sicut D E U S noster, tu es D E U S qui facis mirabilia.* Undè tale fluit Argumentum. Cuicunque miracula in S. Scripturâ contradistinctè ad quamvis creaturam tribuuntur, ille eorum unicus, & solus Auctor sit oportet. Atqui D E O Triuni ita tribuuntur, Ergo. Major suâ luce radiat; Minor verò probatur in allegatis locis: ei enim miracula tribuuntur Psal. 136. ℣. 4. qui fecit cœlos, expandit terram: atqui hic solus est D E U S Esa. 45. ℣. 12. primus & Novissimus Esa. 48. ℣. 13. Similiter quando notanter quæritur Ps. 77. ℣. 14. *quis* D E U S *Magnus?* exclusivè respondetur: *tu es* D E U S *qui facis mirabilia*, D E U S enim exclusivè *redemit in brachio suo populum suum.* ℣. 16. Dices: eatenus unicè adscribi miracula D E O, quatenus *liberavit populum suum, creavit cœlos*; cœterùm non repugnare miracula creaturis, miraculis enim claruisse Mosen, Josuam, Prophetas, & Apostolos. Sed falsò; quod enim valet in re pari, valet in compari; si liberatio populi judaici, si formatio cœli nomine miraculi venditatur, & solius D E I opus est, de Essentiâ Miraculorum sit oportet, omnem finitæ virtutis sphæram transcendere. Quod autem Prophetæ, aliique viri θεόπνευστοι miracula fecisse dicuntur, non *Magisteriali & propriâ*, sed *Ministeriali virtute* ea facta esse constat Exod. 8. ℣. 19. ubi ipsi Ma-

gi Ægyptiaci acquievêre, dicentes: Das ist Gottes Finger. (2.) Convincente naturâ, & formalitate Miraculorum; ſunt enim talia opera, quæ omnem finitam virtutem excedunt, & creationis ſpecies ſunt; hinc ſecundum Argumentum: Quæcunque opera omnem finitam δύναμιν & ἐξουσίαν exſuperant, ſubque titulo creationis dextrè venditantur, ea ſoli DEO adſcribenda ſunt; Atqui miracula talia ſunt. Ergò. Major iterum patet, quod enim creaturis impoſſibile, illud DEUS facit, dum fit, quia non datur tertium inter DEUM infinitum, & creaturam finitam. Minor verò probatur inductione omnium miraculorum; *inhibitio enim ſolis, mutatio aquæ in vinum, reſtitutio ſanitatis extemporanea, reſuſcitatio mortuorum* omnem finitam virtutem ſuperavit ut notanter Petrus: Ἄνδρες Ἰσραηλῖται, τί θαυμάζετε ἐπὶ τούτῳ, ἢ ἡμῖν τί ἀτενίζετε, ὡς ἰδίᾳ δυνάμει ἢ εὐσεβείᾳ πεποιηκόσι τοῦ περιπατεῖν αὐτόν; Actor. 3. vſ. 12. & porrò vſ. 16. ὁ θεὸς ἐστερέωσε τὸ ὄνομα αὐτοῦ, καὶ ἡ πίστις ἡ δι' αὐτοῦ ἔδωκεν αὐτῷ τὴν ὁλοκληρίαν ταύτην ἀπέναντι πάντων ὑμῶν. Notanter quoque Rex ille: *Numquid DEUS ego ſum, ut occidere poſſim & vivificare.* 2. Reg. 5. vſ. 7. Appoſitè pariter Harioli illi Dan. 2. vſ. 11. *Sermo quem tu quæris Rex, gravis eſt, nec reperietur quisquam, qui indicet illum in conſpectu Regis, exceptis his, quorum non eſt conversatio cum hominibus.* Præterea, quod miracula ſint ſpecies creationis patet indè, quia in miraculo fit, quod antea non fuit, quod DEI opus eſt, ὃς καλεῖ τὰ μὴ ὄντα ὡς ὄντα, Rom. 4. vſ. 17. quique ſolus creaturarum ſubſtantiam, proprietates, motum & uſum mutare poteſt aut abolere. Dices: *Etiam Eliam ignem cœlô demiſiſſe, Apoſtolos impuros ſpiritus expuliſſe, morbos ſanaſſe.* Sed recurrit prior reſponſio, quicquid enim egerunt inſtinctu & impulſu Spiritûs Sancti egerunt, prout & Samſon Jud. 14. vſ. 6. Hinc notanter Paulus: Πάντα ταῦτα ἐνεργεῖ τὸ ἓν καὶ τὸ αὐτὸ πνεῦμα. 1. Corinth. 12. vſ. 11. (3.) Conteſtante officiô Miraculorum, ſunt enim divinitatis character, & à Filio DEI ideò patrata, ut per ea demonſtraret gloriam ſuam Joh. 2. vſ. 11. & 10. vſ. 25. undè tertium Argumentum. Quæcunque operationes ſunt infallibile divinitatis indicium, & ideò edita à Chriſto,

ut

ut manifestaret gloriam suam, ostenderetque, se esse Filium DEI, illa non creaturis, sed soli DEO adscribenda sunt. Atqui miracula tales sunt operationes, Ergò. Major est manifesta, dum enim aliquid est indicium, & character, alii tribui nequit, quia implicat indicium esse, & distinctivum quid, & tamen communicabile alteri. Minor ex allegatis locis patet, undè ipse Nicodemus: *Nemo potest hæc signa facere, quæ tu facis, nisi is, cum quo est DEUS*, Joh. 3. ℣ſ. 2. quid hîc excipi possit, haud video. Instat ergò

QUÆSTIO.

Quid de Diaboli Operibus stupendis sit judicandum?

MAgna eum & mirabilia patrare experientia monstrat, est enim Sathanas ἰσχυρὸς Luc. 11. ℣ſ. 21. & si *bestia illa ignem cœlô deturbavit*, teste Johanne Apoc. 13. ℣ſ. 13. dependenter à Dracone, nempè Diabolo, non minoris ipse virtutis erit, & potentiæ; interim proprium & genuinum miraculorum titulum haud mereri etiam sublimia ejus opera, captumque nostrum excedentia, patet inde, quia *DEUS solus mirabilia facit* Psalm. 136. ℣ſ. 4. nec parem agnoscit, Davide teste Psal. 40. ℣ſ. 6. Diaboli ergò opera, quando stupenda & mirabilia sunt, *apparenter tantùm*, κατὰ δόξαν talia sunt, non κατ' ἀλήθειαν; agit enim Diabolus *vel per motum localem*, quando rem aliquam oculis substrahit, & præproperè aliam substituit, ut verè putemus, prius in posterius mutatum fuisse, quales credendæ gentilium metamorphoses, Diomedis sociorum in aves, & Iphigeniæ in Cervam; *vel per alterationem activa passivis applicando*. Diabolus enim naturalium rerum substantias & proprietates perspectas habet, commodaque novit tempora applicandi, undè efficiuntur multa, quæ solius naturæ operatio nunquam fecisset, nisi Diabolus eam artificiosâ applicatione juvisset; prout coquus, cum suave edulium concinnat, mediante arte per ignem id excoquit, licet ignis naturaliter operetur, quod solus ignis, nisi tali arte esset

esset applicatus, nunquam effecisset. *Vel per delusionem, & deceptionem*, quæ fit tripliciter.

Primò ex parte Objecti, quando Diabolus *primò* ostensarum rerum celeri agitatione, subitá occultatione, variá collocatione, separatione, vel conglutinatione latente hominibus imponit, prout faciunt circulatores & agyrtæ variis ligaminibus, & globulis. *Secundò* per artem perspectivæ, certá quadam dispositione Objecti in ordine ad oculum videntis, v. gr. cùm lineæ confuso ducto ordine aspicienti per foramen, vel rotata tabula speciem exhibent artificiosæ alius picturæ; sic volunt Doctores gravissimi, juncos, & paleas humi stratas, si lucerná de cerá, & corió serpentis sulphurató accensa inferatur, videri serpentes saltantes. *Tertiò* cùm format subitò Objectum ex aëre, & illud offert spectatoribus, v. gr. quando vel ipse assumit, vel alteri rei circum ponit corpus aëreum, sive phantasticum, simile rei putatitiæ. *Quartò*, cùm apponit corpus aliquod mixtum, putá minerale, quod vi suá naturali in causá est, ut corpus, cui apponitur, longè aliud appareat.

Secundò fit deceptio ex parte aëris medii, *primò* quando Satan impedit, ne species ad oculum, vel alium sensum deferantur, v. gr. quando visui totum Objectum, quod coràm est, occultat, vel aliquam ejus partem. *Secundò*, si medium imbuit aliquá qualitate, quá species, per medium transeuntes, sic modificantur, ut Objectum non quale est, repræsentent, v. gr. *si de semine asinino & cerá fieret candela: quæ sola in convivio luceret, omnes convivæ viderentur onocephali.* *Tertiò*, si medium circa ipsum Objectum inspissat, undè Objecti aspectus mutatur, ut quando Denarius in scutellam aquæ plenam injectus, videtur major, & jacens in fundo apparet in superficie. *Quartò*, si motó aëre medió simul species moventur, undè fit, ut navigantibus videantur ad navigii motum arbores moveri. *Quintò*, nonnunquàm contingit falli sensus ex variá conformatione vel multiplicatione specierum sensilium, quod contingit aliquando ex forma instrumenti, per quod videmus v. gr. quando unicum conspicillum plures nobis unius Objecti figuras exhibet, aliquando ex instrumentorum collatione & situ, ut si plura specula diversis locis disponantur, poterunt tot de loco in locum species multiplicari, ut

quæ in uno loco fiunt, in alio appareant, & intuitiva rei præsentis esse visio videatur, aliquando potest contingere per solum specierum sensilium, quæ sunt in phantasiâ, transitum usque ad sensum exteriorem, vel saltem sensum communem, qui sensus eódem modô à speciebus afficiuntur, quô affecti forent, si revera ab Objectis externis eò species mitterentur; quò referunt quidam relatam à Divo Augustinô apparitionem Philosophi, dubia solventis.

Tertiò ex parte Organi, quando *primò* Satan mutatô situ Organi facit rem, quæ uno in loco est, videri esse in alio, vel geminam, quæ unica est. *Secundò*, si humores agitentur vel perturbentur, res aliter ac sunt conspiciuntur, ut contingit furiosis ac ebriis, quomodo Zedechias judæus opinione hominem in aëra jactabat & in membra discerpebat, recollecta verò redunabat. *Tertiò*, si impedit Diabolus sensationem humore aliquo crassiore, obstruens viam, ne spiritus ad organum perveniant, vel aliâ ratione vim sentiendi hebetans. Quâ forte ratione Angeli Sodomæos ἀορασίᾳ percusserunt, ut pluribus in Comment. in Exod. Dn. D. Osiander, Cancellarius Universitatis Tub. Famigeratissimus, Hobabus noster perspicacissimus, cujus ductum hactenus sum secutus. Sequitur ergò

SECTIO IV.

QUæ refert causam Ministerialem, vel instrumentalem. Christus enim, qui immediatè & propriâ virtute miracula fecit, Apostolis quoque ἐξουσίαν *dedit pellendi morbos, sanandi ægrotos* Matth. 10. ℣s. 1. prout quoque DEUS olim Mosen & Aaronem, Eliam & Elisæum aliosque Thaumaturgicâ virtute induit. Ubi NB. *primò*, non quibusvis, & quovis tempore servis sanctisque DEI hominibus datam fuisse virtutem miracula edendi. Eleasar enim nullis claruit miraculis, similiter Johannes Baptista, nec Jeremias, Amos aliique talia fecisse leguntur: & tam libertas Divina, quàm incredulitas hominum sæpè viam miraculis occluserunt Marc. 9. ℣s. 19. *Secundò*, viros θεοπνεύστους, alios plura, alios pauciora edidisse miracula. Moses enim comparem haud habuit, Deuter. 34. ℣s. 10. Eliam Elisæus superavit duplicem nactus Spiritum. 2. Reg. 2. ℣s. 10. 15. undè

Quæ-

QUÆSTIO. I.
An immediatam vocationem necessariò comitari debeant Miracula?

BEllarminus affirmat, sed nos contradicimus ei, quia obstat *primò*, chorus Prophetarum, qui immediatè vocati erant, nec tamen signis conspicui; Jeremias enim, Ezechiel, Amos, Hoseas, Joël aliique quæ fecerunt Miracula? nulla demonstrabis. Dices cum Forero, *non omnia esse Scripta, quæ sunt gesta, nec mirum inde, si etiam Prophetarum opera non omnia fuerint literis consignata, maximè cum nonnulli V. T. libri injuriâ temporum interciderint.* Sed haud solidè, quæ enim consequentia: *Non omnia sunt scripta. Ergò Miracula ab allegatis Prophetis sunt edita?* Item: *nonnulli libri olim interierunt. Ergò Miracula Prophetarum iis scripta fuerunt?* Johannem Baptistam ut prætercam, extra dubium ille immediatè vocatus erat, signa tamen haud fecit. Regeres cum eodem Forero, *Johannem miraculosè natum, singularem & arctissimam vivendi rationem tenuisse, cœlos apertos fuisse in administratione baptismi, imò ipsum Christum de legitimâ vocatione ejus testimonium perhibuisse.* Sed absurdè, nam 1. non quæritur, quæ miracula circa ipsum Johannem facta sint, sed quæ ipse fecerit; *secundò* nîl minùs allegata Miracula probant, quàm immediatam vocationem, quia incognita erant, prout Johannes ipse, quare tam rigorosum sustinuit examen Joh. 1. ℣s. 21. Sigillatim autem nîl probat, *primò* miraculosa ejus nativitas, quia & Isaâc ex sterili natus est matre Gen. 21. ℣s. 6. similiter Samson. 2. Nîl singularis & sancta ejus vivendi ratio, quia & Pseudo-Apostoli talem imitantur vitam Col. 2. ℣s. 23. Nîl 3. θεοφανία illa, quia ea ad Christum declarandum contigit. Tandem *quartò* nîl testimonium Christi, quia subsequutum demum est functionem Johannis, non antegressum.

Secundò obstat Bellarminianæ Opinioni miraculorum imbecillitas, quia miracula non certam & infallibilem fidem adstruunt immediatæ Vocationi; sequeretur enim Pseudo-Prophetas immediatè vocatos esse, quia ejusmodi signa & portenta prædicere

dicere possunt, quæ eveniunt, teste Mose, qui talia: *Si surrexerit in medio tui propheta, & prædixerit signum atque portentum, & evenit, quod locutus est, & dixerit tibi: eamus & sequamur* D E O S *alienos; non audies verba Prophetæ illius, quia tentat Dominus* D E U S *vester, ut palàm fiat, utrum diligatis eum, nec ne?* Deuteron. 13. ℣f. 1. Instabis porrò cum Forero: *Cur ergò Lutherus ipse à Münzero in Epistola ad Mülhus. postulavit miracula in testimonium immediatæ vocationis, si fallax est hoc argumentum?* Sed ℞. miracula requisivisse Lutherum à Münzero, non quòd illis solis vim sufficientem tribueret ad immediatam vocationem, si fierent, adstruendam; comitari enim debet vocationem modus reformandi & immutandi publici Ministerii, teste ipsô Lutherô qui Tom. 2. Germ. Jen. Fol. 456. Wann Münzer sagt: Gott und sein Geist hab ihn gesandt wie die Apostel / so lasse ihn dasselbe beweisen mit Zeichen und Wundern / oder wehret ihm das Predigen / dann wo Gott die ordentliche Weiß will ändern / so thut Er allezeit Wunder-Zeichen darbey / sed ut tantò potentiùs confunderet Adversarium, qui non tantùm Miraculis cum Scripturâ conjunctis, sed & nudis & solis destituebatur. Perges: *Si Miracula non probant immediatam vocationem, Ecclesiæ non posse constare de legitima vocatione immediatè vocatorum, expositam esse erroribus, neq; unquam circa fidei dogmata firmo pede consistere.* Sed falsò, tum enim sic se res haberet, si sola miracula immediatam vocationem demonstrarent, & nulla ab iis, qui se immediatè vocatos dicunt, ederentur; residua enim sunt alia κριτήρια, de quibus alibi. Vide hanc Materiam prolixiùs in pronunciato V. Dn. D. Nicolai Charact. Anti-For.

QUÆSTIO II.

An in Malos Angelos cadant Miracula?

SUnt, qui ἐπέχουσι, prout Dn. D. Dannhawerus, cujus vide Meletema, alii affirmant, prout Montac. Orig. Eccles. p. 486. Scholastici verò distinguunt inter *mirabilia*, & *miracula strictè dicta*: illorum operationem Diabolo concedunt, horum verò negant. Et dextrè exiguô meô judiciô; constat enim miracula ad confirmatio

tionem Evangelii concessa esse Marc. 16. ℣ſ. 20. Si itaque Diabolus ministerialiter se non habet in prædicando verbo DEI, nec ministerialiter se habebit in confirmando eo. Instat ergò

QUÆSTIO III.

An proptereà nec impii & Hæretici miracula edant?

SEcus se res habet cum hujusmodi farinæ sociis; adest enim *primò cumulus exemplorum*, Bileam prophetavit; Saul fuit inter prophetas; Judas cum aliis gloriatus est, sibi dæmones fuisse subjectos Luc. 9. ℣ſ. 1. 10. Sic multi olim prætendent miracula edita, dicentes: *Nonne prophetavimus?* qui tamen sunt κακέργοι, teste Christô Matth. 7. ℣ſ. 22. 23. Proindè notanter cum Navarro Tanner. Tom. 3. Disp. 5. quæst. 7. *qui vulgò Salutatores vocantur (quantumcunq; aliàs sint perditissimi homines) licitè possunt suo munere fungi, quoniam gratia illa gratis data hujusmodi hominibus à DEO solo conceditur in utilitatem aliorum.* Similiter Augustinus l. 1. in Serm. Dom. de Monte: *Illud ad rem maximè pertinet, ne decipiamur tendentes ad contemplationem veritatis non solùm nomine JESU Christi per eos, qui nomen habent, & facta non habent (hoc est, vitâ & moribus sunt coinquinati) sed & quibusdam factis, atq; miraculis, qualia propter infideles cum fecerit Dominus, monuit tamen, ne talibus decipiamur, arbitrantes ibi esse invisibilem sapientiam, ubi miraculum visibile viderimus.* Sed fortasse quis dicat, non posse iniquos visibilia illa oracula edere, & mentiri potiùs credat illos, qui dicturi sunt: *In Nomine tuo Prophetavimus, & dæmonia ejecimus?* Verùm *secundò convincit nos contradictionis negatio*, haud enim implicat, esse infidelem, & efficere Miracula: DEUS distribuit dona sua, prout vult 1. Cor. 12. ℣ſ. 12. nec indissolubiliter cohærent μετάθεσις ὄρεων, & ἀγάπη 1. Corinth. 13. ℣ſ. 2. Quare Chrysostomus, Hieronymus, aliique probant exemplis, etiam per alios, quàm Catholicos, vera miracula fieri. Bellarminus ipse l. 1. de Grat. & lib. Arb. cap. 10. *Dubitari*, inquit, *non potest, quia gratiæ gratisdatæ à gratiâ gratum facientè separari possint*, posse enim esse sine charitate donum linguarum, prophetiam, sapientiam, testatur Apostolus 1. Cor. 13.

vs. 2. ut de Stapletono aliisque nîl dicam. *Tertiò, imbecillitas Objectionis;* non enim obstat, quod Forerus objicit in palma triumph. l. 2. 14. pag. 610. quando ait: *Nunquam permittit Numinis Bonitas & Veritas, ut vera miracula ad falsitatis comprobationem edantur, maximè ubi veritas cum mendacio de victoriâ & palmâ contendit, quemadmodum in certamine Mosis cum Magis Pharaonis.* Nam finis DEI à fine hominis planè distinguendus; hic malus est, ille ad bonum finem ordinatio. Dementare illi, ac nocere propositum, huic etiam per malum, imò invitum instrumentum inter impios homini benefacere. Si enim DEUS Nebucadnezari illicitis artibus, quò moveret exercitum, divinanti adfuit directione ad finem cœlitùs intentum, quidnî Pseudo-Prophetam, Miracula patrantem, ad bonum finem, à DEO intentum, ducat? potest enim Pseudo-Propheta miraculum edere in confirmationem; suâ quidem mente cultûs φαινομένως religiósi, ὄντως superstitiosi, sed ex directione divina veritatis adhuc residuæ in cultu hæretico. Sic cùm Judæus quidam à Paulo Novatiano Episcopo baptizari vellet, jam antea baptizatus, modò ut quæstum faceret, fontis baptismalis aqua evanuit. Conformiter hisce D. Gerhardus: *constat*, inquit l. 2. spec. Conf. Cath. art. 5. c. 4. p. 1263. *Judæos illos ac Samaritanos, quos Rex Assyriorum, abductis decem tribubus, in terris suis reliquit, non habuisse puram religionem, & cultum veri DEI; nihilo minus tamen DEUS misit Leones in Assyrios, & alias exoticas gentes in Samariam introductas, pepercit verò indigenis; annè in confirmationem impii cultûs? minimè; sed ad confirmationem legis judaicæ.* De quibus plura in Meletem. Dannhaw. Imminet.

SECTIO V.

Quæ agit de Materiâ, vel Objecto Miraculorum.

MEminimus autem rectè hominum, cœlestium, sublunarium, mineralium, elementarium, aliorumque inanimatorum; quot enim gesta & quanta fuerint facta miracula circa homines, tàm V. quàm N. Testamentum abundè monstrat; Elias namque viduæ

viduæ, Elisæus verò Sunamitidis filium ex mortuis resuscitavit, Filius DEI cœcis visum, claudis locomotivam, leprosis mundiciem restituit Matth. 11. ỳs. 5. Petrus claudum salientem fecit, Æneam paralysi liberavit; ut taceam, & Pauli sudaria salutaria fuisse, Actor. 19. ỳs. 12. Cœlestia quod attinet, Josua solstitium impetravit, olimque erunt signa in Sole & Lunâ, teste Christô Luc. 21. ỳs. 25. Elementaria verò ne prætercam, Elias ignem cœlô deturbavit, Moses & Aaron aquam in sanguinem, Christus verò in vinum mutavit; Sic nec reliqua probatione indigent, Moses enim aquam ex Petra produxit, baculum, inanimatum quid & rigidum, in vivum flexilemque convertit colubrum, quem imitati Magi Ægyptiaci, de quibus

QUÆSTIO UNICA.

Quid de serpentibus eorum statuendum sit, veri ne, an apparentes tantùm fuerint?

SUnt hîc divortia sententiarum, & quævis, fateor, *νυνεχῶς* sonant. Josephus, Justinus, Tertull. Ambros. ut & D. Sigwartus noster B. M. aliique arbitrantur, serpentes illos non nisi præstigias, sensuumque illusiones fuisse, conformiter Philoni, qui Sap. 17. ỳs. 7. Das Gauckel-Werck der schwartzen Kunst lag auch darnider / und das Rühmen von ihrer Kunst ward zum Spott. Prætendentes secuturum aliàs 1. Diabolum rerum formâs immutare posse, 2. Filium DEI potentiâ æquaturum, si non superaturum; quia majus sit, virgam in serpentem, quàm aquam in vinum convertere. 3. Creaturam in se recipere posse aliam ejusdem speciei & quantitatis cum sui conservatione, quia coluber Aaronis alios deglutiisse dicatur, quod impossibile. 4. Colubros magorum produxisse fœtorem, prout ranæ à Mose productæ, & collectæ; altum verò esse in Scriptura silentium, ut pluribus Joh. Scharpius in Symph. Proph. & Apostolorum pag. 120. Verùm enim verò an *κρίσιν* hæc accuratioris judicii sustineant, dubito; enervatur enim modò recensita sententia indè, quia expressè dicitur: Primò virgas Magorum ita in serpentes mutatas esse, ut postea à virga Aaronis deglutitæ sint, & absorptæ; si itaque rea-

lis

lis fuit devocatio, etiam realis fuit existentia serpentum, aliàs non ens fuisset devocatum, quod implicat. Secundò expresse dicitur Magos fecisse prout Moses, à quo literali sensu non est discedendum, Moses enim detexisset fraudem, nec DEUS passus fuisset Mosen falli. Sigillatim verò ℞. *ad primum Argumentum*, negando conseq. non enim sequitur: veri fuerunt serpentes, ergò Diabolus rerum formas invertere potest. *Ad secundum*, verò nondum dari æqualitatem potentiæ, quia nondum probatum, à Diabolo conversas esse virgas; quomodo autem surrexerint serpentes, in sequentibus patebit. *Ad tertium* ℞. opus fuisse planè miraculosum, & proindè leges naturæ cessisse. *Ad quartum*, negando conseq. quia compendiosior est S. Scriptura, quàm ut quævis recensere debeat; si enim ranæ Mosaicæ fœtorem excitarunt, potiùs Magicæ. Pro veritate vicissim serpentum pugnant Philo, & Origenes aliique prætendentes S. Scripturæ expressum textum, qui refert, 1. virgas Magorum conversas esse in serpentes prout NB. virga Aaronis; 2. devoratas esse. 3. Magos sic fecisse quemadmodum Moses. Et horum sententia non tam Delrioni, quàm aliis Orthodoxis solidior visa, cùm à literali sensu temerè & extra necessitatem non sit recedendum; tamen ut horologia, dissonant; alii enim, nempè Pererius, Lyranus, & Abulensis existimant, Diabolum non advertentibus spectatoribus virgas subtraxisse, & earum locò veros supposuisse serpentes, quò & Cyrillus tendit l. 7. in Joh. c. 8. alii vicissim, nempè Cajetanus & Augustinus urgent ex veris virgis, ut ex materiâ præexistente, veros prodiisse serpentes acceleratione causarum secundarum, ita enim Augustinus: quæst. 21. in Exod. *Insunt rebus corporeis elementa & seminariæ rationes, quibus si obducta fuit opportunitas temporalis, & causalis, prorumpunt in species debitas sine modis, & finibus, & sic non dicuntur Angeli, qui ista faciunt, animalium creatores, sicut nec agricolæ segetum, vel arborum, quamvis noverint præbere quasdam visibiles opportunitates vel causas, ut illa nascantur: DEUS verò solus Creator est, qui causas ipsas & seminarias rationes rebus inseruit.* Cajetanus verò: *Sunt hæc animalia insecta, & de numero imperfectorum, quæ Diabolus brevi tempore ex putrefactis virgis potuit producere, neq; id vires ejus superat,*

nam

nam, quod ſolis calor multis diebus efficeret, id ille poteſt exiguô tempore, applicando activa paſſivis, quæ novit ad hoc efficaciora. Item: *Serpentes fuêre realiter ex virgis producti, non quidem per immutationem formæ ſubſtantialis à Dæmone factæ, ſed per adductionem agentium naturalium maximè efficacium, & inviſibilem applicationem illorum ad virgas, ut beneficiô illorum agentium per celeres alterationes exiverint virgæ putrefactæ in ſerpentes.* Et hæc ſententia, ſi problematicè licet agere, præprimis arridet tenui meo judicio, ſalvis aliis, & inculpatis: quia ſi in antecedentibus S. Scripturæ eſt inhærendum, nempè Magos feciſſe ſimiliter, & conſequentibus, nempè ratione eventûs, inhærendum erit: ait enim ſacer codex, virgas verſas eſſe in colubros, & non aliunde allatos. Dices: *Scripturam S. ex opinione & deceptô Spectatorum judiciô dicere:* Da wurden Schlangen daraus. Sed quis credet Moſen deceptum fuiſſe in Actu hoc, & quis temerè S. Scripturæ vim inferet? cùm nullum ἄτοπον metuendum. Inſtabis: *Secuturum, vel Diabolum formas ſubſtantiales invertere poſſe, vel* DEUM *ſibi ipſi contrarium fuiſſe, quia Jannes & Jambres Moſi reſtitiſſe dicantur.* 2. Timoth. 3. v. 8. Sed ℞. prius haud ſequi, cùm Diabolus ſe tantùm habuerit diſpoſitivè, activa paſſivis artificiosè applicando, cùm interim ſeminariæ rationes divinitus inſint rebus corporeis: nec poſterius metuendum, tùm enim ſibi ipſi DEUS contrarius fuiſſet, ſi perſeveranter & poſitivè machinationibus Magicis adfuiſſet, nec ſapientiſſimè colubros Magorum mediante virgâ Aaronis deglutiviſſet; unde appoſitè Auguſtinus lib. 3. de Trin. *Ideò mira facere permiſſi ſunt Magi, ut mirabiliùs vincerentur.* Tantum de Materia ſive Objecto. Trudit hoc

SECTIO VI.

De FORMA MIRACULORUM,

CONſiſtit autem ea in τῷ ὑπερφυσικῷ, καὶ ὑπερτακτῷ, ut ſit ſuper & præter ordinem univerſæ naturæ factum. Hinc Thomas Aquin. de Sent. l. contra gentes c. 97. *illa*, inquit, *ſimpliciter Miracula ſunt dicenda, quæ divinitus*

nitùs fiunt præter ordinem communiter servatum in rebus. Latiùs verò, imò accuratiùs Beatus noster D. Nicolai, Præpositus quondam Stuttgard. Meritissimus, quando pag. 404. Charact. Anti-For. scribit: *Miracula, ut vera videantur, debent certa habere fundamenta, 1. quòd vera sint, non præstigiatoria, 2. quòd à Deo proficiscantur, 3. quòd creatis viribus fieri non possint, 4. quòd ad salutem hominum tendant.* Cui conformiter Brochmannus loc. de Eccles. pag. 286. quando ait: *Ut opus aliquod sit verum miraculum, duo requiruntur. 1. Veritas rei, ut, quod videtur esse opus, reverà sit, 2. veritas finis, ut veritati confirmandæ verè serviat.* Undè

Quæstio I.

An Miracula recipiant magìs & minùs, i. e. alia alia superent?

Affirmativam obtrudit nobis *primò*, ἀπόδειξις *miraculorum*; majus enim opus magisque admirandum fuit incarnatio Christi, secundi Hominis de Cœlo 1. Cor. 15. ℣s. 45. quàm productio Adami, Hominis terreni, quem tamen mirabiliter finxit Plasmator Deus: illa enim ὁμολογουμένως μέγα μυστήριον vocatur 1. Timoth. 3. ℣s. 16. hæc non. Et quis, dubitat miraculosè solem obscuratum fuisse tempore mortis Messianæ? Sed & quis negat majus fuisse opus occasum solis Justitiæ, nempè obitum vitæ, Domini Gloriæ 1. Corinth. 2. ℣s. 8. *Secundò, Confessio Christi*, qui ipse fatetur, majora edituros esse opera credentes Joh. 14. ℣s. 12. Hinc in gradus distinxit Miracula Thomas Aquin. quando loco supra allegato: *Summum* inquit *gradum inter Miracula tenent, in quibus aliquid fit à Deo, quod Natura nunquam facere potest, ut quòd sol retrocedit & stat, quantò enim aliquid magìs remotum est à facultate Naturæ, tantò majus miraculum est. Secundum gradum in miraculis tenent illa, in quibus Deus aliquid facit, quod Natura facere potest, sed non per illum ordinem. Opus Naturæ est, quod animal vivit, videt, ambulat; at post mortem & privationem potentiæ naturaliter non potest reviviscere, videre & ambulare.*

bulare. Tertius gradus est, cùm DEUS *facit, quod consuetum est fieri operatione Naturæ, tamen absq; principiis naturæ operantibus: ut cùm pluit sine operatione principiorum Naturæ.* Quibus omnibus addo illud Chrysostomi: *Qui Diabolum vincit, maximum facit miraculum.*

QUÆSTIO II.

An, & quomodò vera miracula dignosci possint?

VArios excogitavit characteres Lessius, nempè: 1. *Orbis testimonium, 2. operum magnitudinem, 3. soliditatem, 4. gentium conversionem & morum correctionem, quæ miracula sequuta est. 5. Simplicitatem eorum, qui illa fecerunt, & mores à commercio Diaboli alienissimos, 6. authoritatem testimoniorum coævam eorum, qui ea vel viderunt, vel ab aliis, qui viderunt, acceperunt. 7. Beneficentiam, an enim, quærit Scribanius, irrogata beneficia arbitraris ultroneâ munificentiâ obtrudere Dæmonem? ut, dum* DEUS *oratur, dum diva nostra, aut divorum alius, Dæmon munera pluat? ab illo hæc speras, qui morsu, nescio, an secundô vetiti pomi saturatos primos parentes, cùm vitam promisisset, eructare fecit in mortem? 8. Ipsum rerum sensum, quæ enim, pergit Scribanius, insana libido, sensus in nobis damnare, quasi aliud nobis renuncient oculi, manus, aures, quàm viderint, palpaverint, audierint. 9. Cultum ejus, qui Satanæ hostis est, & quis, ait Forner, monstrosus ille Dæmon, qui suæ ita naturæ adversatur, ut, cùm aliàs cœlitibus sit extremè infensus, Reginæ cœlitum cultui nunc tantâ industriâ inservire contendat?* Verùm, quàm malè suô fungantur officiô recensiti characteres, in instanti patebit. Nîl autem juvat 1. orbis testimonium, quia plurima sunt tradita, quæ rerum natura nunquam vidit, hinc ipse Gretser: *quæ huc usq; sive affirmata sive relata sunt, si non omnia facilia creditu, saltem jucunda sunt lectu.* Claudius verò Espencæus in serm. 1. Synod. p. 921. *Hodierni canes, aut muti sunt, non valentes latrare, aut è Cathedrâ jam non Mosis, sed Domini nostri Jesu Christi impudenter*

 juxta

juxtà ac imperitè recitant pro historiâ fabulam, pro veritate mendacium, pro Ecclesiasticis hæretica, pro seriis joca, pro virtute D E I *fictitia miracula, ne dicam Dæmoniorum portenta.* Nîl 2. operum magnitudo; Diabolus enim tàm speciosa edere potest miracula, ut, si possibile esset, electi seducerentur; nec sumus tantâ perspicaciâ, ut μυελοπεχνίτης nos haud fallere possit, aut rerum naturalium earumque virium tantam præsumere debemus scientiam, ut non impingamus. Nîl 3. soliditas; quia non tantùm oculistrigia à Satanâ fieri possunt, sed & solida mira; non enim, teste Augustinô, quando ignis de cœlo cadens Jobi familiam cum pecoribus uno impetu absumpsit, phantasma fuit, quod tamen Satanæ, cui D E U S hanc dederat potestatem, opus fuit. Nec 4. gentium conversio; quia nonnulli per impios & Pseudo-Prophetas convertuntur, Philipp. 1. ℣s. 18. Hinc Espencæus cum Augustino: *Mentem nostram justificando formare non potest nisi* D*eus*, *prædicare verò extrinsecùs & homines possunt, non solùm boni per veritatem, sed & mali per occasionem.* Nec 5. mores externi, quia ipse Diabolus transformat se in Angelum lucis, & non nemo in sanctitate incedit Angelorum daß er nie keines gesehen. Col. 2. ℣s. 18. Nec 6. auctoritas testimoniorum; historici enim & Authores vel Coævi, vel auriti tantùm fuerunt, vel si oculati, testari possunt de facto, non liquidò de miraculo facti, ne dicam sanctos errare posse & falli, teste Salmerone & ipso Bellarm. Notanter Lud. Cellotius Jesuita in Oratione, cujus titulus: In sola S. Scripturâ Veritas invenitur: *Dicam audacter, quod sentio, ne æqualibus quidem suarum historiarum Scriptoribus temerè esse credendum. Ante annos enim plus minus octo in vivis esse desiit is, qui regiis stipendiis alebatur ad historiam Henrici M. conscribendam, nîl isto loco exprobrandi causâ, sed commonendi gratiâ dicam: Optimos & religiosissimos viros audivi, qui dicerent, se præliis & urbium expugnationibus interfuisse, quæ longè secus quam evenissent, ab historico narrabantur. Nominabant quin etiam duces nonnullos, quibus victoriæ laudem assignat historicus, quos illo die neq; locum illum, neq; arma vidisse, constaret.* Nec 7. beneficentia, quia encomia sanctorum etiam à Diabolo quandoque proficiscuntur Actor. 16. ℣s. 17. & beneficia Dæmonum

fue-

fuerunt, quæ de miris Vespasiani, Æsculapii memorat Baron. anno 71. 6. ann. 139. 4. Ex Leone M. notat Forner. l. 2. palm. c. 17. p. 627. *Hominem persequi dæmones non solùm vi apertâ, sed & clanculariâ, dum se beneficos simulant.* Et porrò: *Beneficia Dæmonum omnibus sunt nocentiora vulneribus, & tutiùs est homini inimicitiam Diaboli sustinere, quàm amicitiam quærere, non enim unquam cessat à nocumento corporali, nisi ut graviùs noceat in animâ.* Nec 8. rerum sensus; quia nîl novi, sensus papæos falli; in S. enim εὐχαριστίᾳ sensus humanus errat perpetuò, quia videt colorem, gustat saporem, sensu communi apprehendit quantitatem & figuram, omnia panis, & tamen panis non est, quem sentit esse, sicut contingit illi, qui glaciem putat esse crystallum. *Nîl*, ait Scribanius, *potentius in Dæmonibus, quàm phantasmate ludere, ut quæ non sunt, esse credas, & oculos fallaci fascinô tenebrare, aut intermedii factitii aërii intercursu non possidenda possidere, proponere.* Nec tandem cultus sanctorum; quia cultus ille speciem habet Marioduliæ, terminatur verò in Dæmonia. Maria enim hujusmodi cultum recusat, ut in Hodom. D. Dannhawerus monstrat, cujus securi hactenus sum usus. Dices: *si recensiti characteres nîl præstant, an ergò planè non dijudicari possunt aut discerni Miracula?* Notandum hîc, quid ipse Bellarminus de Miraculis statuat: *Non constat*, inquit, *nobis certitudine, cui non possit subesse falsum, illam non esse illusionem Dæmonis.* Maximè verò perpendenda, quæ invictus D. Nicolai pag. 128. charact. Anti-For: *Tanta est miraculorum verorum & falsorum similitudo, ut, quamvis ea ex se spectata immensô intervallô dissideant, (quippe alia à* Deo*, alia ab impostoribus Angelis profecta sunt, alia ad potentiam* Dei *activam infinitam, facientem in creaturâ, & de creaturâ, quicquid vult, alia ad seminales rationes à* Deo *in primordia sua referunt, alia ad erudiendum, alia ad pervertendum fiunt, alia verè fiunt, alia sensus & oculos ludunt, ut videantur quod non sunt:) tamen quoad externum aspectum & contuitum, discerni ab eo, qui in solo externo visu occupatum animum habet, non possint. Exemplô sunt Miracula Mosis & Aaronis, qui virgam converterunt in Colubrum, idem de suis virgis fecerunt Magi, unum est in quo defecerunt cyniphes non potuerunt producere, verùm*

rùm id non ipsorum impotentiæ, sed D E I *prohibitioni tribuendum putat Alexander de Ales. Exemplo sunt Miracula à Christo prænunciata, tanta enim futura ea dixit, ut si fieri posset, etiam electi seducerentur. Si distantia verorum & falsorum tanta est, ut visu & sensu possint dijudicari, undè tantum etiam electorum periculum? Anti-Christus imaginem bestiæ vivificabit, quantum hoc interest, mortuum aliquis vivificet, an imaginem, cui per naturam vita repugnat? Judica ex visu, & sensu, & Anti-Christum vel* D E U M, *vel saltem* D E I *Prophetam habebis, undè* D E U S *miracula Pseudo-Prophetæ non ex se ipsis, sed ex Doctrina vult judicari, ut tum caveantur, cùm à* D E O *unico abducere deprehenduntur, prout & Christus non vult audiri Pseudo-Prophetas, cùm à communi Ministerio Prophetarum, & Apostolorum doctrinâ ad sua penetralia & eremum vocant.* Quò & Forer ipse; quando: *Non Doctrina ex miraculis, sed ex miraculis Doctrina æstimanda est.*

QUÆSTIO III.

Quid de Miraculis Pontificiorum judicandum?

QUantùm sua extollant miracula Pontificii, quantumque sese jactent, tonsoribus est notum Lippisque. Verùm, quod Hanna olim, id pro nunc nostrum facimus, nempè lasset euer Groß-Rühmen/und Trotzen/lasset auß eurem Munde das alte 1. Sam. 2. vs. 3. Cinerem enim si spargit Daniel, vestigia ilicet deprehenduntur fraudulentorum Sacerdotum; fraudis enim fœtus sunt partim miracula Papæa, deceptionisque fructus, quod patet ex Xaverii confessione, cùm enim ipsi mortui exsuscitatio imputaretur: *ô me nequam*, clamavit, *juvenem ad me mortui specie attulerunt, jussus à me surgere nomine* D E I, *surrexit, ea videlicet res populo res nova visa.* Partim fabulosa adeò, ut vel Heraclyto risum exprimant; quis enim credet, *Divum Franciscum pediculos semel excussos in se ipsum rursum immisisse?* Sanctum Aidum 8. lupis esurientibus 8. bidentes ex commiseratione dedisse, postmodùm verò bidentes jam devoratos à lupis creatione suâ integros ex ventri-

ventribus luporum recepisse. S. Bernaci vaccam à furibus occisam, in frustra dissectam, inque lebetem jam positam, mugitum ad vocem ejus auditam è lebete edidisse. Partim ἀσύστατα omninò, Pistillô enim retusior sit oportet, qui credit precibus fratris Conradi animam quondam è purgatorio liberatam esse, ipsique peractis gratiis vidente Conrado in Cœlum conscendisse. Dunstanum Diaboli nares forcipe tenuisse, crebrisque verberibus virgam in tergo ejus fregisse. Ignatium Lojolam, hominem, qui è paupertatis aliarumque calamitatum tædio laqueo vitam sibi finierat, collocatum in lectulo tantisper à morte suscitasse, quoad usque Sacram confessionem Sacerdoti fecisset. Ut transeam, quòd de Garnetto Cornelius à lapide refert, nempè in spica Reguidæ, & sulphurarii proditoris sanguine tinctâ vividam faciem humanam apparuisse, imaginem ejus coronâ fuisse cinctam in Capite, in Fronte crucem rutilâsse stellæ inclusam, sub mento, alatum Cherubinum esse visum. Partim denique blasphema; horrendum enim dictu, Diabolum non cessisse ex puella obsessa implorata ope Trinitatis; cessisse verò invocatâ Loretanâ. Dicet hîc papicola, me tantum recensere Leviuscula, missis potioribus, & calculô dignis; sed noscitur ungue leo, vel enim ad alteram recensitarum classium referenda, vel si unquam vera contigêre miracula, gloriari tamen Pontificii haud possunt, quia uni Ecclesiæ alligata haud sunt, nec in probationem ἑτεροδοξίας, sed residuorum incorruptorum fidei articulorum edita.

QUÆSTIO. IV.

Quid in specie de Patre Aviano, Neoterico Mirabiliario judicandum?

TRia in eo observanda judico, 1. Personam ejus & professionem, 2. gesta, 3. modum procedendi. Personam quod attinet, Italus ille est, redivivus Seba, qui ante biennium ex Italiâ Tyrolum, & Austriam, hincque fines Rheni pervagando, Coloniam tandem, imò Augustam Vindelicorum pervenit, Ordinis Capucini, adeòque de societate eorum, qui nudipedales aliàs, sive ex-

ve excalceati dicti, & proindè in ipso jure Papali pro hæreticis habiti, de quibus olim Hieronymus: *Viros fuge, quos vides nudis incedentes pedibus.* Facta verò infecta ut referam, Colonienses relationes aliaque opuscula edita multa de Aviano jactant magnaque ad Calendas Græcas non probanda: ajunt enim papicolæ, P. d'Aviano leprosum mundâsse, mulierem servumque à Satanâ liberâsse, cœcis visum, claudis locomotivam, mutis linguæ usum, surdisque competens restituisse sensorium. Modum verò procedendi ut exhibeam, notanda quatuor: *Primò*, exordium sanandi, facturus enim miraculum peculiari usus est benedictione, quando: *Benedicat tibi Dominus & custodiat te, liberet te ab omni malo secundum tuam fidem, omnia enim credenti possibilia.* Cui præmisit tritum illud Pontificium: Jesus Maria! *Secundò*, medium, namque ex parte sui usus est aquâ benedictâ, quam reliquit ægrotis, non enim in instanti, quod notandum, convaluerunt, ut eâ se delinirent; ex parte verò ægrotorum subdolè postulavit fidem, ut firmiter crederent Divinâ misericordiâ se salvos fore, ita enim Avianus: *Qui indubitatâ fide perseverant, ii infallibiliter omnipotentiam* D E I *ad reconvalescentiam sentient.* *Tertiò*, requisita alia: exegit enim Avianus (1.) ab iis, qui benedictionem suam ambierunt, confessionem sacramentalem, vel ad minimum contritionem, cum proposito emendandæ vitæ, (2.) ut crederent omnibus Sacerdotibus N. T. concessam esse potestatem manus imponendi ægrotis, & restituendi eos. (3.) Ut in honorem Mariæ ter *Orationem Dominicam*, totiesque *Ave Maria* recitarent, prout ipse quotidiè: *Nos cum prole piâ benedicat Virgo Maria.* Ultimum tandem, quod notandum, est intentio Aviani: demonstrare enim voluit Miraculis suis Mariam sine labe originali conceptam esse. Quæ narrâsse sit refutasse; nimis enim extenderetur labor meus, videatur verò Joh. Scheiblerus, Pastor Giessensis, qui nervosè de Aviano in Opusculo Germaniæ. Ave ergò Aviano non dico.

QUÆSTIO V.

Quid de Ethnicis, Magicisq; statuendum Miraculis?

RESp. gradum ea verorum miraculorum non pertingere, deest enim ipsis adæquatum constitutivum, nempè τὸ ὑπερφυσικόν. Ethnica enim quod concernit miracula, traditur quidem Vespasianum cœco visum, claudo manûs usum restituisse; verùm credibile judicat Tertullianus, utrumque morbum à Diabolo illatum esse, qui oculo illius, & membro hujus insidens, membrorum usum impediit, & id eô fine, ut cùm desineret nocere, videretur sanare. Fucum (1.) intercedere, ex Adriano constat Imperatore, ministros enim ejus recenset Spartianus, ut illum vivendi tædiô affectum à desiderio mortis revocarent, accedere ad ipsum diversis temporibus fecisse mulierem quandam aliumque virum cœcitatem fingentes, quasi in somniis essent moniti, ut Adriano significarent, eum sanitatem recuperaturum, quemadmodum & ipsi, cùm corpus ejus tetigissent, visum recepturi essent, his enim artibus distentus Adrianus in annum sequentem vitam prorogavit. Magica verò quod attinet, sapiunt & ea virtutem Dæmonis, & sunt, vel præstigiatoria, quando nempè Diabolus hominibus imponit 1. verum Objectum removendo, 2. Falsum & phantasticum objiciendo, vel verum etiam Objectum peregrinâ specie pingendo, 3. sensus hominum pervertendo. Vel vera quoad ὑπόστασιν, nempè quæ consistentiam habent, & mira quidem sunt, non tamen Miracula, quia non supra naturam ac potentiam Dæmoniorum, sed ab iis fiunt, vel celerrimô motu locali, vel applicatione activorum ad passiva, vel aliis modis, quos etiam Sesqui-Ulyssis intellectus capere nequit.

SECTIO VII.

TEndimus tandem ad finem Miraculorum, qui vel *primarius*, nempè Doctrinæ divinæ Confirmatio Matth. 10. ℣. 7. Marc. 16. ℣. 20. fideique ingeneratio Joh. 21. ℣. 12. vel

æstimatus, nempè Demonstratio Gloriæ Jesu Christi Joh. 2. ℣s. 11. Undè

QUÆSTIO I.

An adhuc in plantatâ Ecclesiâ necessaria sint Miracula?

QUod negamus, acquisitô enim fine quiescunt media ad finem ducentia, sumus enim in illo corpore, in quo Prophetæ, & Apostoli Miracula fecerunt; undè continuatione non opus est. Apposité Augustinus: *Erant olim necessaria Miracula, ut crederet mundus, priusquam credebat mundus, quisquis autem adhuc prodigia requirit, ut credat, magnum est ipse prodigium, qui mundô credente non credit.* l. 22. C. D. c. 81. Similiter Gregorius M. homil. 29. in Evang. *Necessaria fuerunt in exordio Ecclesiæ signa, ut multitudo ad fidem cresceret, quia & nos, dum arbusta plantamus, tàm diu aquam ipsis infundimus, quo usq; ea in terra coaluisse videmus, & si semel radicem fixerint, irrigatio cessabit.* Notanter quoque Chrysost. in Joh. hom. 24. Διὰ τί μὴ καὶ νῦν σημεῖα γίνεται, εἰ γὰρ πιστὸς εἶ, ὡς εἶναι χρὴ, καὶ φιλεῖς τὸν χριστὸν, ὡς φιλεῖν δεῖ, οὐ χρεῖαν ἔχεις σημείων, ταῦτα γὰρ τοῖς ἀπίστοις δίδοται. *Ergò crede,* ait Didacus Stella: *Crede Evangelio, quod fuit miraculis confirmatum.* Sed dices: *Nonne rationi consentaneum, ut nunc quoq; fides miraculis confirmetur?* Non, nam nunc quoque damnum magìs afferrent, quàm commodum, etiamsi in primordio Ecclesiæ nascentis fuerint necessaria, cùm enim puer ambulare nequit, adjuvatur vehiculô, quod homini adulto est impedimento. Quapropter *nullum expectatio signorum retardet, amet potiùs miracula pietatis,* ut Chrysost. & Gregorii nostra faciamus.

QUÆSTIO II.

An & Luthero necessaria fuerint Miracula?

QUicquid ogganniat Forerus, negativam nos arripimus sententiam, nullam enim primò novam protulit Doctrinam

Mega-

Megalander, ſed ſuppreſſam, Pontificiisque quaſi ſepultam tenebris ὀρθοδοξίαν luci reddidit; & ſi vel maximè novam Doctrinam attuliſſet, ea tamen Miracula haud neceſſariò annexa habuiſſet: Johannis enim Baptiſtæ Doctrina opinione Phariſæorum maximè nova fuit, novum ſimiliter Sacramentum, & tamen ἄσημος fuit Joh. 10. ℣ſ. 42. Novum quoque erat dogma Prophetæ Semajæ, Roboamum à bello retrahentis, potuiſſet enim Roboam prætendere juſtam belli cauſam, nempè injuſtam defectionem decem tribuum, interitum quæſtoris, licentiam recuperandi regni, nec tamen miraculô ſe legitimavit Semajas. Falſò ergo Moguntini in animadverſion. Antib. p. 120. *Sanè niſi Chriſtus & Apoſtoli fidei faciendæ cauſâ ea portenta patrâſſent, non tenebantur profectò Judæi credere, ſed poterant jure meritò argumentô ab antiquitate ſumptô Evangelium repellere*: Sequeretur enim nec Johanni credere debuiſſe Judæos, ejusque baptiſmum impunè contempſiſſe, quod tamen negatur Luc. 7.℣ſ. 30. *Secundò*, conformiter egit Lutherus Joſiæ Regi, ſine concurſu miraculorum librum legis aliquantiſper ex oculis ſepoſitum rurſus promulganti; quid ergò Luthero miraculis opus fuit? cùm Doctrina ejus jam veteribus ſuffulta fuerit miraculis. Nec, *tertiò*, rem habuit cum infidelibus, ſed Chriſtianis, utut fece ἐθελοθρησκείας conſpurcatis. Nec, *quartò*, mutavit publicum Miniſterium, quod enim urgente neceſſitate quandoque ſartores, ſutores aliique plebeji docuerunt, novum haud fuit, quia in primordio Eccleſiæ id ipſum evenit; piſcatores enim textoresque evaſêre Doctores, quodque Megalander Eccleſiam ab idolo Miſſatico ad verum unicumque Chriſti Sacrificium revocavit, tyrannicumque Pontificis faſtum repreſſit, laudabiliter fecit, prout Joſias, quia abuſus ejusmodi indecenter invaluêre; abſurditatem ergò partim, partim cœcitatem ſuam prodit Forerus, dum Miracula ultrò requirit, nec conſpicit præ oculis tàm ſtupendum opus. Audiamus Meliorem Melchiorem, qui talia in charact. pag. 134. *Non eſt univerſaliter verum, Lutherum nulla patrâſſe Miracula, nam evolventi annales temporum, & ſecum reputanti, quantâ ſuperbiâ & faſtu Pontifex Romanus fulmine excommunicationis armatus, & populorum ſtultâ credulitate animatus maximorum & potentiſſimorum Imperatorum, Regum principumq;*

pumq; capitibus insultârit, quantâ securitate decretales suas magnâ ex parte ineptissimas, orbi Christiano venerandas, credendas & exosculandas obtruserit, Miraculum omnium miraculorum maximum, & divinæ cooperationis certissimum τεκμήριον videbitur, tantam hanc molem, tantis seculis, tantô studiô & curâ exædificatam, unius inermis Monachi nullâ auctoritate, nullâ externâ potentiâ suffulti voce quasi repentinô impetu labefactatam, & multis in Imperiis, Regnis, Provinciis vel totam ex imis fundamentis erutam vel magnâ ex parte destructam. Audiamus ipsum quoque Bellarminum, qui in Præfat. Tom. 1. fatetur, *unum Monachum rem tàm felici successu perfecisse, & Throni papalis terrorem calamô, in quo tot Principes armis infirmandô frustra fuêre, dejecisse, conscientias jugô traditionum ligatas, anathematum terroribus attonitas, & Manlianis Imperiis pressas illuminâsse, compedibus liberâsse, exitum præbuisse è captivitate Babylonicâ liberum,* de quibus appositè Poëta:

Roma orbem domuit, Romam sibi Papa subegit,
Viribus illa suis, fraudibus iste suis.
Quantùm istô Major Lutherus, Major & illâ
Orbem urbemq; unô qui domuit calamô.

Si itaque inter beatæ virginis miracula referendum, quod multos captivos è carcere politico liberavit, an minùs miraculum fuerit, Lutherum tot millia ex carcere spirituali liberâsse? Quis dubitat impletum esse in Luthero, quod Fridericus Elector ter somniâsse fertur: *Suidnicæ nempè, Monachum, comitatum sanctis, ad se venisse de cœlo, consensumq; ut quædam ostio Academico inscriberet, petiisse, scripsisse verò tàm literis insignibus, ut Scriptura etiam Suidnicæ legi posset, finem calami Romam usq; se extendisse, utramque aurem Leonis ibidem jacentis penetrâsse, indè ad coronam tricipitem Pontificis se exporrexisse, eam adeò commovisse, ut casura esset, audivisse verò Monachum pennam istam accepisse ex alâ Anseris Bohemici* teste Anton. Musâ ex relatione Spalatini. Maximum miraculum conversio gentium visa Gregorio M. *similiter* Hieronymo inter omnia signa, quæ fecit CHRISTUS, hoc visum mirabilius esse, quòd unus homo, & illo tempore contemptibilis & in tantum vilis, ut postea crucifigeretur, Scribis & Pharisæis

contra

contra se sævientibus, & videntibus lucra sua destrui, potuerit ad unius flagelli verbera tantam ejicere multitudinem, mensásque subvertere, & cathedras confringere, & alia facere, quæ infinitus non fecisset exercitus; igneum enim quiddam radiabat ex oculis ejus, & divinitatis Majestas lucebat in facie. At majus isto interior illa non solùm Glossarchia, sed & cordiarchia, quâ & asinos, Discipulos rudes ἀγραμμάτους, & pueros fecit loquentes, ac laudantes, & asinarum Dominos, Mercenarios, lucrique cupidos furti specie primùm lacessitos & contradicentes domuit, inclinavit, volones quasi fecit. Ita, quam reformationem templi flagellis armatis non potuêre Reges Augusti, Principes, provinciæ, DEUS per Lutherum effecit, linguas laicorum dudum mutas animavit, inque laudes divinas, & Psalmodias inflammavit, corda etiam dura movit, ut veritati locum darent. Ut pluribus Dominus D. Dannhawerus in Melet. cujus abietem totaliter amputare vereor. Imminet ergò

QUÆSTIO III.

An Miracula sint notæ Ecclesiæ?

PRo affirmativâ horrendùm pugnant Pontificii; ita enim Maldonatus: *Sequitur necessariò, eam, in quâ frequentia & quasi ordinaria miracula nulla fiunt, eam veram Ecclesiam esse non posse, quia scimus Christum Ecclesiæ suæ potestatem ad facienda miracula dedisse*, unum hoc intendens, ut Ecclesiam Romanam pro verâ venditet. Expresse etiam Baronius: *Dotem Miraculorum non nisi in Ecclesia catholicâ reperiri, nec ab aliis usurpari posse*. In forma verò syllogisticâ ita procedit Forer: *Illa est vera Christi in terris militans Ecclesia, quæ tùm in se omni seculo, tùm etiam circa contoversa cum hæreticis modernis dogmata Miraculis est admodùm illustris, toti orbi conspicua & nota; Sed Ecclesia Romano-Catholica talis est Ergò.* Item: *Aut, quæ tot authoritatibus, tot fide dignis assertionibus roborata recensuimus miracula, vera* DEI *opera & prodigia non sunt, aut* DEUS *qui non nisi veritatem testari potest, veræ, quæ ab ipso est, Religionis & fidei ea tanquam signacula & tesseras affixit?* Verùm quàm curvos

figat gressus Forerus, vel captivus videt Zedekias, quæ enim absurda non sequuntur tàm absurda vestigia? Stante enim majore propositione prioris Argumenti, Ecclesia *primò* judaica, vinea olim à Deo plantata, hæretica fuit; dolenter enim Assaph. Psalm. 74. unsere Zeichen sehen wir nicht: Hæretica *secundò* fuit Ecclesia à Johanne plantata, quia ἄσημος fuit, nec signis conspicuus: Hæretica *tertiò* & adulterina erit ipsa Pontificia Ecclesia, quia nec illa omni seculo miraculis claruit, cur enim nulla coram nobis edunt miracula? Cur in locis tantùm inaccessis peraguntur? & sic consequenter Existentia Ecclesiæ Militantis Ens erit chymericum, quod ἀντίγραφον, aut orietur pluralitas Ecclesiarum, & quævis vera erit, quod itidem absurdum, quia & hæretica Ecclesia quandoque miraculis claruit; Donatus enim oravit, & respondit ei Deus de cœlo; Paulus Novatianus Episcopus, cùm esset baptizaturus Judæum, malitiosè simulantem Christianam fidem, aqua de repente evanuit. Imò Ethnica; Cicero enim inquit initio belli Marsici Deorum simulachra sudâsse, & fluxisse sanguinem; Ut præteream, quod refert Valer. M. l. 8. de aqua cribro haustâ, Sil. verò Ital. l. 2. belli punici de navi Zonâ adducta. Sic utraque Ecclesia vera erit, & Pontificia, & Calviniana, quia tàm constat de Carolo I. Angliæ Rege, quod strumas sanârit per contactum Regiæ manûs, & pronunciationem verborum: *Tangit te Rex, sanet te Christus*; quàm constat de Henrico IV. Galliæ Rege, id ipsum eum præstitisse; undè tamen argumentum pro veritate Ecclesiæ suæ probandâ Becanus texit. Et tantum de majore, devolvimur ad minorem, quam ad Calendas Græcas probabit Forer; quid enim de Papæis Miraculis judicandum, superiùs monuimus, quare actus labor huc non redit. Alterum verò argumentum, nempè dilemma, quod concernit, ℞. ad prius, hoc maximè esse in quæstione, an quævis miracula sint divinitùs orta? Ad posteriùs verò ℞. Deum utique veræ religioni & fidei miracula olim tanquam signacula & tesseras affixisse, sed pro libertate, & statu tùm plantandæ fidei, non autem ut miracula indivisibiliter religionem comitarentur, quia nec Christus ubique miracula edidit, nec continuari ad finem usque voluit, ventos ergò ferit dilemma, non nos; tantùm enim abest miracula pro

nunc

nunc indigitare veram Ecclesiam, ut potiùs nota Anti-Christianæ sit, teste Pauló 2. Thess. 2. Quomodo autem se res habeat, dicam brevibus: aut miracula ab oraculis divinis sunt avulsa, aut iis conjuncta; si illud, nota esse Ecclesiæ nequeunt, quia si vera sunt conjecturam solùm faciunt, non ἀπόδειξιν; si falsa, fallaciam pariunt, si incerta, ambiguitatem. Si hoc, ἀπόδειξιν quidem pro veritate fidei Ecclesiæque faciunt, sed κατ' ἄλλο, propter oracula, quam conjunctionem subindè urget Christus Matth. 12. ℣s. 38. Luc. 16. ℣s. 29. Joh. 10. ℣s. 21. verbum enim est securis, miraculum quasi cuneus, à verbo ut noticri miraculis lumen affunditur, non contrà, & quemadmodum sigillum à literis avulsum nihil probat, ita quoque miracula sine doctrinâ nîl valent. Claudit rivum

QUÆSTIO IV. eaque ULTIMA.

An signa petere liceat hodienum?

IN negantem tendimus plagam, pressi sequentibus rationibus. *Primò* enim Miraculorum finem jam olim DEUS obtinuit. *Secundò*, nullô promissô ad τὸ δέ τι καὶ νῦν alligavit, utpote liberrimum agens. *Tertiò*, tentatur DEUS petitione signorum, tentatur enim Numen, quoties sine Numinis verbo fiducia in aliquid concipitur, aut petitur, quod non est promissum; hinc & olim recusavit signum petere Ahas, quamvis admonitus, dicens: *Non petam signum, etenim tentabo Dominum.* Esa. 7. ℣s. 12. ne dicam Satanæ eam esse indolem, nempè sine verbo signa petere Matth. 4. ℣s. 3. Pharaonis Exod. 7. ℣s. 9. Judæorum incredulorum Matth. 12. ℣s. 38. 1. Corinth. 1. ℣s. 22. Undè notanter Chrysostomus: εἰ φιλεῖς τὸν χριστὸν ὡς δεῖ φιλεῖν, οὐ χρείαν ἔχεις σημείων, ταῦτα γὰρ τοῖς ἀπίστοις δίδοται. Excipies, *non Satanæ solùm & adulterinæ, sed & legitimæ indolis esse signa petere. Abrahamum Patrem credentium signum petiisse* Gen. 17. ℣s. 9. *similiter Gedeonem* Jud. 6. ℣s. 36. seq. *nec non Hiskiam* Esa. 38. ℣s. 7. *quorum pietas extra controversiam* ἀνυπόκριτος *fuit.* Sed ℟. in genere, petiisse equidem signa allegatos viros, sed vel fragilitate humanâ, vel in confirmationem fidei, quod olim licuit, teste Dn. D. Lucâ Osiandro, cùm per spissas tribulationum nubes vix opem tueri possent, & extraordinario pulsos instinctu: In specie verò ℟. ad exemplum

Abra-

Abrahami, non desideràsse eum signum ad confirmandam divini promissi veritatem, sed accipiendum modum, ordinem, & tempus, quô futura essent, quæ promisit Deus: Audiamus enim Chrysostomum: *tametsi*, inquit, *testata priùs sit Scriptura, Abrahamum credidisse Deo, & id fuisse illi reputatum ad justitiam; attamen audiens sibi denuò promitti illius terræ possessionem, modum consequendi eam scire cupit, & ita loquitur: iis quidem, quæ à te dicuntur, Domine, impossibile est, ut non credam, veruntamen rationem perveniendi ad effectum hujus tui promissi doceri vellem, video enim, me ab extremâ senectute non procul abesse, & ad hunc usq; diem in hâc terrâ peregrinari, & quasi Erronem huc illuc vagari, quo circa non possum humanâ ratione comprehendere, quemadmodum hoc tuum promissum implendum sit.* Quare hac in parte non imitandi sunt Patriarchæ, nisi & πολυγαμίαν eorum imitari velimus: Instabis, *non deesse hodienum periculorum & tentationum abyssos, sitire proindè licitè signa & prodigia fidem nostram*, sed R. distinguenda esse tempora, & quod olim præstiterunt signa, id hodienùm efficere Sacramenta divinitus ordinata, quæ sigilla sunt promissionum Evangelicarum. Prout ergò Elias pane tostô confirmatus per aspera eremi migravit; ita vi panis eucharistici quasvis superamus cautes tentationum. Acquiescamus ergò dicentes cum Psalte: *In te, Domine, speravi, non confundar in æternum! Age ergò*

Benedictus Dominus Deus Israël, qui facit Mirabilia solus, & benedictum nomen Majestatis ejus in æternum, & repleatur majestate ejus omnis terra, Amen! Amen.

I.

DUm Mirâcla; Tui mirandum pandis acumen

Ingenii: quid jam? præmia { mira / digna / rara } feres.

Hôc omine,

Admodùm Reverendo Domino, Disputationis Auctori, adplaudebat

BLASIUS LÖWEY, Hungar. SS. Theol. Stud.

F I N I S.